

Hatanpään sairaala – omahoitoa tamperelaisille

Hatanpään sairaala on Tampereen kaupungin oman erikoissairaanhoidon yksikkö, joka näin isona lienee ainoa lajissaan Suomessa. Sairaala sijaitsee luonnonkauniilla Hatanpään niemellä Tampereen keskustassa Ratinan stadionia vastapäätä (Kuva 1). Koska väestöpohja on laaja, on toimintakin monipuolista ja työnjaosta on sovittu TAYS:n kanssa.

Historiallista seutua

Hatanpään niemeltä on käynyt käsky kaupungin perustamiselle: kun Ruotsin kuningas Kustaa III kyläili v. 1775 sairaalan vieressä sijaitsevassa Hatanpään kartanossa, antoi hän luvan perustaa Tampereen kaupungin v. 1779.

Sairaalan välittömässä läheisyydessä sijaitsee myös suosittu matkailukohde arboretum (puulajipuisto) upeine ruusutarhoineen ja ikivanhoine puineen (Kuva 2). Leikkaussalien ikkunoista saamme tutkailla jäiden tuloa ja lähtöä Pyhäjärvestä sekä seurata ruskan etenemistä syksyllä.

Hatanpään sairaala-alueen vanhimpia rakennuksia käytettiin vuosina 1915–1916 lavantauti-epidemian hoitopaikkana ja kansalaissodan aikana sotilassairaalana. Sodan jälkeen aloittanut sisätautis-kirurginen sairaala täytti tänä vuonna 90 vuotta. Uusi Hatanpään sairaalan rakennus valmistui 1935 lastenosastoinen. Sairaalaan saatiin ensimmäinen anestesia- ja leikkauksilääkäri v. 1960, jolloin Pirkko Mankonen tuli virkaan. Edistyksellinen ylilääkäri antoi anestesiaa jopa lasten sydänleikkauksiin (ductus botalli ja koarktaatiot) v. 1965–1980 lähes ”käsi pulssilla”-periaatteella.

Modernia nykytoimintaa

Hatanpään sairaalassa tehdään leikkauksia, jotka eivät edellytä välitöntä postoperatiivista tehohoitoa, vaikka ympäri vuorokauden auki olevalla tehostetun hoidon osastolla pystytään toteuttamaan monipuolisesti vaativampiakin hoitoja. Kirurgi-

nen toiminta on keskittynyt täyhystyskirurgiaan sekä gastrokirurgien että ortopedien toimesta. Muina erikoisaloina ovat urologia, käsikirurgia, yleiskirurgia (verisuonikirurgia) ja plastiikkakirurgia. Päiväkirurgisesti tehdään myös KNK- ja gynekologisia toimenpiteitä sekä lastenkirurgiaa. Kipupoli-klinikkaa ei ole, koska toiminta on katsottu järkeväksi keskittää 5 km:n päässä olevaan TAYS:aan. Erikoistumiskoulutukseen on hyväksytty 2 v anestesiapalvelua.

Leikkausosaston tilat ovat modernit, samoin laitteet. Joka salissa on mahdollisuus unen syvyyden ja lihasrelaksaation mittaukseen ja kaikille mahdollisille potilaille tehdään pleksuspuudutus UÄ-avusteisesti. Leiko-yksikkö otettiin käyttöön tänä keväänä, mikä on lisännyt leikkaussalitoiminnan sujuvuutta. Kolme päätoimista jonohoitajaa pitää lisäksi huolta potilaiden laadukkaasta prekäyntikuviosta.

Kaupungilta on löytynyt hyvin rahallista panostusta tietojärjestelmiin. Sähköisenä sairauskertomusjärjestelmänä on Pegasos™, josta näkyvät näppärästi ilman erillisiä salasanoja myös rtg-kuvat ja sähköinen ekg. On molemmin puolin iso etu, että sairauskertomusjärjestelmä on sama sekä perusterveydenhuollossa että erikoissairaanhoidossa. Sairauskertomus jatkuu keskeytyksettä riippumatta siitä, kummassa paikassa potilasta hoidetaan.

Leikkaustoiminnan ohjausjärjestelmästä (Commit OIS™) on iso apu käytännön työn rationalisointiin. Muina tietojärjestelminä ovat välinehuollon Gemini™ ja haittapahtumien raportointiohjelma HaiPro™.

Chirocaine® Levobupivakaiini

2,5 mg/ml, 5,0 mg/ml tai 7,5 mg/ml injektioneste,
liuos / infuusiokonsentraatti, liuosta varten
ja Chirocaine 0,625 mg/ml tai 1,25 mg/ml infuusioneste, liuos

KÄYTTÖAIHEET

Injektioneste/ infuusiokonsentraatti: Aikuiset: Kivunlievitys. Jatkuva epiduraali-infuusio, yhden tai useamman epiduraalisen boluksen antaminen kivunlievitystarkoituksessa, etenkin leikkauksen jälkeisiin kipuihin tai synnytyskipuihin. Suuret leikkaukset, esim. epiduraali puudutus (2,5 mg/ml ja 5 mg/ml: mukaan lukien keisarileikkaus), intratekaalinen puudutus, perifeerinen johtopuudutus. Pienet leikkaukset, esim. paikallinen infiltraatio, peribulbaaripuudutus silmäkirurgiassa. **Lapset:** Analgesia (ilioingvinaalinen / iliohypogastrinen salpaus). **Infuusioneste:** Aikuiset: Kivun hoito. Jatkuva epiduraali-infuusio postoperatiivisen kivun ja synnytyskivun lievitykseen.

ANNOSTUS JA ANTOTAPA

Katso tarkemmat annostusohjeet Pharmaca Fennicasta. Suurin suositeltu kerta-annos on 150 mg ja 24 tunnin aikana 400 mg. Postoperatiivisen kivun hoidossa annos ei saa olla yli 18,75 mg/h. Keisarileikkauksissa ei tulisi käyttää suurempia pitoisuuksia kuin 5 mg/ml. Hoidettaessa synnytyskipuja epiduraali-infuusiolla annos ei saa olla yli 12,5 mg/h. Lapilla suurin suositeltu annos kivunlievityksessä on 1,25 mg/kg/puoli. Huonokuntoisille, vanhuksille tai akuutisti sairaille potilaille tulisi antaa pienempiä levobupivakaiiniannoksia fyysisen kunnon perusteella.

VASTAAIHEET

Levobupivakaiiniliuoksia ei tule antaa potilaille, joiden tiedetään olevan yliherkkiä levobupivakaiinille, amidityypisille paikallispuudutteille tai jollekin valmisteen apuaineelle. Levobupivakaiiniliuoksia ei tule antaa potilaille, joilla on matala verenpaine, kuten kardiogeeninen tai hypovoleeminen sokki.

YHTEISVAIKUTUKSET

In vitro tutkimukset ovat osoittaneet, että levobupivakaiinin metabolia on CYP3A4- ja CYP1A2-välitteistä. Kliinisiä tutkimuksia ei ole tehty, mutta CYP3A4:n estäjien kuten ketokonatsolin ja CYP1A2:n estäjien kuten metyyliksantiinien käyttö voi vaikuttaa levobupivakaiinin metaboliaan. Levobupivakaiinia tulee käyttää varoen potilaille, jotka käyttävät rytmihäiriölääkkeitä, joilla on myös paikallispuudutevaikutusta (esim. meksiletiini tai ryhmän III rytmihäiriölääkkeet), koska niiden toksiset vaikutukset voivat olla additiivisia. Levobupivakaiinin ja adrenaliinin yhteiskäyttöä ei ole arvioitu kliinisissä tutkimuksissa.

RASKAUS JA IMETYS

Katso tarkemmat tiedot Pharmaca Fennicasta.

HAITTAVAIKUTUKSET

Kliinisissä tutkimuksissa yleisimmät haittatapahtumat ovat olleet syy-yhteydestä riippumatta verenpaineen lasku, pahoinvointi, anemia, leikkauksen jälkeinen kipu, oksentelu, selkäkipu, kuume, huimaus, sikiöön kohdistuvat vaikutukset sekä päänsärky. Allergisia reaktioita ja anafylaksiaa on raportoitu. Katso tarkemmat tiedot Pharmaca Fennicasta.

KÄYTTÖ- JA KÄSITTELYOHJEET

Vain kertakäyttöön. Vain kirkasta liuosta saa käyttää. Pakkauksen on oltava ehjä. Käyttämättä jäänyt liuos on hävitettävä.

SÄILYVYYS:

Mikrobiologiselta kannalta valmiste tulisi käyttää välittömästi. Jos valmistetta ei käytetä välittömästi, käytönaikainen säilytysaika ja olosuhteet ennen käyttöä ovat käyttäjän vastuulla, mutta ne eivät normaalisti saa ylittää 24 tuntia lämpötilassa 2–8 °C, mikäli käyttöönvalmistus ei ole tapahtunut kontrolloiduissa ja validoiduissa aseptisissä olosuhteissa.

PAKKAUKSET JA HINNAT

Chirocaine® pakkaukset	Pakkaus- koko	Hinnat TOH (alv 0 %)
Infuusiopussit		
Chirocaine® 0,625 mg/ml	12 x 200 ml	361,26 €
Chirocaine® 1,25 mg/ml	24 x 100 ml	361,26 €
Chirocaine® 1,25 mg/ml	12 x 200 ml	361,26 €
Ampullit		
Chirocaine® 2,5 mg/ml	10 x 10 ml	29,58 €
Chirocaine® 5,0 mg/ml	10 x 10 ml	34,20 €
Chirocaine® 7,5 mg/ml	10 x 10 ml	50,24 €

hinnasto 1.1.2010

LISÄTIEDOT

Abbott Oy, puh. (09) 7518 4120
Katso tarkemmat tiedot
Pharmaca Fennicasta.

 Abbott
A Promise for Life

Viihteellistä vapaa-aikaa

Henkilökunta viihtyy yhdessä työajan ulkopuolellakin. Operatiivinen yksikkö järjestää säännöllisesti illanviettoja eri teemoineen (Kuva 3). Bändikin löytyy omasta takaa. Lisäksi kirurgis-anestesiologinen lääkirieissuryhmä matkalle keväisin ulkomailla Raynairin eri kohteisiin ja retkeilee syksyisin kotimaassa (johon viime vuosina on laskettu myös Tallinna, Pärnu, Saarenmaa ja Tartto). Olemme viettäneet koulutuspäiväviikonloppuja mm. Milanossa (Kuva 4), Dublinissa ja Bremenissä. Olemme myös pumpanneet resiinaa Haapamäen Höyryveturi puistossa (Kuva 5) ja laskeneet koskea Karstulassa (Kuva 6).

Yksikössämme urheillaan paljon, enemmän tai vähemmän vakavasti. Leikkaussalin joukkue päätyi valtakunnallisessa firmapyöräilyssä seitsemänneksi. Kisan kalkkiviivoilla järjestettiin kimpapyöräily Pyhäjärven ympäri, jotta päästiin vielä yhden joukkueen ohi! Erikoissairaanhoidosta koottu joukkue voitti myös Tampereen kaupungin kirkkovenesoutukisan (Kuva 7), jossa yksikkömme työntekijät olivat hyvin edustettuina.

Tulevaisuuden ihmettelyä

Tampereen kaupungin omaa erikoissairaanhoidoa suunnitellaan yhtiötettäväksi v. 2011 alusta. Ajatuksena on in-house-tyyppinen, kaupungin oma osakeyhtiö, jossa mahdollisesti Pirkanmaan sairaanhoitopiirikin voisi olla mukana.. Tarkoitus ei olisi siis kilpailla avoimesti. Poliittinen päätös vielä puuttuu, sitä odotellaan loppuvuonna tai ensi vuoden alussa. Suunnitelmia kuitenkin viritellään ahkerasti. Mutta hyvän työporukan kanssa hauskaa pidetään varmasti jatkossakin organisaatiosta riippumatta... ☐

Päivi Annila

Dosentti, ylilääkäri

Hatanpään sairaala

paivi.annila[a]tampere.fi

Kuvatestit:

- Hatanpään niemi, keskellä Hatanpään sairaala-alue. Arboretum sijaitsee vihreällä puistoalueella rantaan ulottuen.
- Hatanpään kartanon rakennus ja ruusutarhaa.
- Iltajuhlissamme ovat sulassa sovussa rosvot ja poliisitkin.
- Milanossa Duomot poikkeavat hiukan Suomen kirkoista.
- Resiinakisa kahden joukkueen välillä oli tiukkaa. Mukana lykkimässä myös Martti Vainio.
- Karstulan kosket eivät päästä huimanneet, mutta varustus oli asianmukainen.
- Kirkkovenesuotu sujui voittoa ilman ensimmäistään etukäteisharjoitusta. Veneen numero 1 oli enteellinen.

KUVA 7.

KUVA 4.

KUVA 6.

KUVA 3.

Valokuvat: Päivi Annila

KUVA 5.

Hatanpään sairaala

- Väestöpohja: 210 000
- Tampereelle matkaa: Helsinki 176 km, Turku 157 km, Kuopio 293 km, Oulu 476 km
- Anestesiatoimenpiteitä n. 6500/v
- Leikkaussaleja 9, näistä 4 päiväkirurgiassa
- Tehostetun valvonnan paikkoja 4
- 8 erikoislääkärin virkaa + yksi erikoistuvan virka
- Ylilääkäri Päivi Annila
- Apulaisyli­lääkäri, päiväkirurgia, Martti Koljonen

KUVA 2.

Satakunta Tampere.fi